

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 127/13

Λουξεμβούργο, 3 Οκτωβρίου 2013

Απόφαση στην υπόθεση C-369/11
Επιτροπή κατά Ιταλίας

Μη διασφαλίζοντας την ανεξαρτησία του διαχειριστή υποδομής στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών, η Ιταλία δεν τηρεί το δίκαιο της Ένωσης

Αντιθέτως, η Επιτροπή δεν απέδειξε τη μη ανεξαρτησία του ρυθμιστικού φορέα

Λόγω της απελευθέρωσης του τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να διασφαλίζουν στις επιχειρήσεις του τομέα αυτού μια δίκαιη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στο σιδηροδρομικό δίκτυο. Η άσκηση ορισμένων καθηκόντων που χαρακτηρίζονται ως βασικά (η χορήγηση στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις αδειών για την πρόσβαση στο σιδηροδρομικό δίκτυο, η κατανομή των διαδρομών των συρμών και ο καθορισμός του τέλους που οφείλουν να καταβάλλουν οι μεταφορικές επιχειρήσεις για τη χρήση του δικτύου) δεν επιτρέπεται πλέον να πραγματοποιείται από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις που αποτελούν τους κατεστημένους φορείς στα κράτη μέλη, αλλά πρέπει να ανατίθεται σε ανεξάρτητους διαχειριστές.

Η παρούσα υπόθεση εντάσσεται σε μια σειρά προσφυγών λόγω παραβάσεως², τις οποίες άσκησε η Επιτροπή κατά πολλών κρατών μελών λόγω αθετήσεως των υποχρεώσεών τους.

Το ιταλικό δίκαιο κατανέμει τη διαχείριση των «βασικών καθηκόντων» μεταξύ, αφενός, της Rete Ferroviaria Italiana SpA (RFI), η οποία είναι ο *διαχειριστής υποδομής* βάσει εγκρίσεως του Υπουργείου Μεταφορών, και, αφετέρου, του ίδιου του υπουργείου. Η RFI, αν και διαθέτει αυτοτελή νομική προσωπικότητα, ανήκει στον όμιλο Ferrovie dello Stato Italiane (όμιλος FS), που περιλαμβάνει επίσης την Trenitalia SpA, η οποία είναι η κυριότερη σιδηροδρομική επιχείρηση στην ιταλική αγορά. Η RFI είναι υπεύθυνη για τον υπολογισμό των τελών προσβάσεως στο δίκτυο κάθε φορέα και την είσπραξή τους, βάσει των τιμολογίων που καθορίζει ο υπουργός.

Το Ufficio per la Regolazione dei Servizi Ferroviari (Γραφείο για τη ρύθμιση της παροχής σιδηροδρομικών υπηρεσιών, URSF) είναι ο *ρυθμιστικός φορέας*, διαθέτει οργανωτική και λογιστική αυτοτέλεια εντός των ορίων των χρηματοοικονομικών πόρων που του έχουν χορηγηθεί.

Με την προσφυγή της η Επιτροπή διατείνεται, καταρχάς, ότι η ιταλική κανονιστική ρύθμιση δεν διασφαλίζει τη **διαχειριστική ανεξαρτησία του διαχειριστή υποδομής**. Συγκεκριμένα, το δίκαιο της Ένωσης επιβάλλει στα κράτη μέλη να καθιερώνουν πλαίσιο χρεώσεως, σεβόμενα τη διαχειριστική ανεξαρτησία του διαχειριστή υποδομής, ο οποίος έχει την υποχρέωση να καθορίζει το τέλος χρήσεως της υποδομής και να προβαίνει στην είσπραξή του. Αντιθέτως, κατά την Επιτροπή, επιφυλασσόμενη της εξουσίας καθορισμού του ύψους των τελών για την πρόσβαση στο δίκτυο, η Ιταλία στερεί από τον διαχειριστή ένα ουσιώδες μέσο διαχείρισεως.

¹ Οδηγία 91/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουλίου 1991, για την ανάπτυξη των κοινοτικών σιδηροδρόμων (ΕΕ L 237, σ. 25), όπως έχει τροποποιηθεί με τις οδηγίες 2004/51/ΕΚ και 2007/58/ΕΚ, και την οδηγία 2001/14/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2001, σχετικά με την κατανομή της χωρητικότητας των σιδηροδρομικών υποδομών και τις χρεώσεις για τη χρήση σιδηροδρομικής υποδομής καθώς και με την πιστοποίηση ασφαλείας (ΕΕ L 75, σ. 29), όπως έχει τροποποιηθεί με τις οδηγίες 2004/49/ΕΚ και 2007/58/ΕΚ.

² Πρόκειται για τις περατωθείσες υποθέσεις [C-557/10](#), Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (25/10/12), [C-528/10](#), Επιτροπή κατά Ελλάδας (8/11/12), [C-473/10](#), Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, [C-483/10](#), Επιτροπή κατά Ισπανίας, [C-555/10](#), Επιτροπή κατά Αυστρίας, [C-556/10](#), Επιτροπή κατά Γερμανίας (28/2/12, βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. [20/13](#)), [C-625/10](#), Επιτροπή κατά Γαλλίας (18/4/13, βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου [49/13](#)), [C-512/10](#), Επιτροπή κατά Πολωνίας (30/5/2013, βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου [64/13](#)), [C-545/10](#), Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, [C-627/10](#), Επιτροπή κατά Σλοβενίας, [C-412/11](#), Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (11/7/13, βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου [88/13](#)).

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι το δίκαιο της Ένωσης αποσκοπεί στη διασφάλιση της διαχειριστικής ανεξαρτησίας του διαχειριστή υποδομής, μέσω του συστήματος χρεώσεως. Τα συστήματα χρεώσεως τελών και κατανομής της χωρητικότητας θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους διαχειριστές σιδηροδρομικής υποδομής να βελτιστοποιούν τη χρήση της υποδομής εντός του πλαισίου που θέτουν τα κράτη μέλη. Επομένως, ο ρόλος των διαχειριστών αυτών δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στον υπολογισμό του ύψους του τέλους σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, εφαρμόζοντας ένα μαθηματικό τύπο που έχει καθοριστεί εκ των προτέρων με υπουργική απόφαση. Αντιθέτως, οι εν λόγω διαχειριστές πρέπει να έχουν ορισμένη διακριτική ευχέρεια κατά τον καθορισμό του ύψους των τελών.

Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η ιταλική κανονιστική ρύθμιση προβλέπει ότι ο καθορισμός του τέλους, κατόπιν διαβουλεύσεως με τον υπουργό, επιβάλλεται στον διαχειριστή. Μολονότι ο υπουργός ασκεί μόνον έλεγχο νομιμότητας, ο έλεγχος αυτός πρέπει παρ' όλ' αυτά να απόκειται στον ρυθμιστικό φορέα, εν προκειμένω το URSF. **Το Δικαστήριο συνάγει εξ αυτού ότι η ιταλική νομοθεσία δεν καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του διαχειριστή υποδομής.**

Με τη δεύτερη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στην ιταλική κανονιστική ρύθμιση ότι δεν τηρεί **την ανεξαρτησία του ρυθμιστικού φορέα**, καθόσον το URSF αποτελείται από υπαλλήλους του υπουργείου και το υπουργείο εξακολουθεί να έχει επιρροή στον όμιλο FS, στον οποίο ανήκει η Trenitalia.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, με τις διαδοχικές νομοθετικές παρεμβάσεις τους, οι ιταλικές αρχές επέδρασαν άμεσα επί της ιδρύσεως του ρυθμιστικού φορέα και καθόρισαν σταδιακά εκ νέου την οργανωτική και λογιστική του αυτοτέλεια. Εξάλλου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά την οδηγία, ο ρυθμιστικός φορέας μπορεί να είναι το υπουργείο μεταφορών.

Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί να προβάλει απλώς και μόνον το γεγονός ότι το URSF αποτελεί μέρος του υπουργείου αυτού για να συναγάγει ότι δεν είναι ανεξάρτητο.

Το Δικαστήριο κρίνει εξ αυτών ότι **η Επιτροπή δεν προσκόμισε τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να αποδείξει τη μη ανεξαρτησία του ρυθμιστικού φορέα.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582